ב) [שם מ"ב], ג) לקמן נח.,

ה) לחמונה: ו) טהרות פ״ה

מ"ו נדה ד., ו) [שבת יג.],

ח) [לקמן לו:], ע) [דף לו.],
י) בס"א: כקרקע, ל) [מכות
יא:], ל) [ל"ל ר' מאיר מעהר

וכ"כ בספר נודע ביהודה

יני כ בספר מדע פיהואה ח״א סוף סי׳ סה דף סט ע״ד ע״ש] וכ״ה בס״י,

מ) ובתוספתה שסו.

הגהות הב"ח

(מ) גם' משנתנו כשהיה:

גליון הש"ם

גם' שהיה עליה שרץ כל ביהש"מ אי הכי בהא

לימא ד"י. ממוה לי דלמאי

מוקי שהיה השרץ עליה כל ביהש"מ לוקי בפשיטות

דנפל עליה בחוך ביה"ש ואנן ידעינן הזמן שנפל עליה דל"ש לומר אוקמי

אחומה אלא דלא ידעינו אם מחוקה מנה דנה דעיק מם עתה לילה או יום. ובהא שפיר אמר ר' יוסי דספק עירוב כשר וה' יאיר עיני:

מוסף רש"י

נוקבין אותן ומודדין דרך הנקב למעט מדת מדרונו

כדאמר בגמרא שמודדין אומו בחבל של ד' אמות

והתחתון מניח את החבל

כנגד לבו והעליון כנגד

מרגלותיו ומתמעט מדרונו

של כל ד"א חלי קומת אדם

לקמן נח.). מפני שהן

של תורה. שמדידתן מן

התורה הלכך לא משערינן

הרים וגאיות כקרקע חלקה

רב ניסים גאון

, אין מקדרין לא בעגלה ערופה ולא בערי מקלט.

עגלה ערופה הוא שכתוב

ומדדו אל הערים אשר סביבות החלל. וערי

מקלט הוא ששנינו בפרק

מקיט וווא ששנינו בפוק אלו הן הגולין כשם שהעיר קולטת כך תחומה

קולט. והיו מדקדקין

אלא מודדיו

שמקדרין זין כאילו

שמעתי שנה רואין

ובינה לו: סוטה ל:ז.

עד א מיי׳ פ״י מהל׳ מקואות הלכה ו סמג

עםין לנגו טום עיין סי רא סעיף עא: עה ב מיי פי״ח מהל׳ הטומאות אבות

ישיו רמח טוש"ע י"ד סי

רבינו חננאל

ואקשינז וכי ר' מאיר בדבר שהוא ספק מחמיר והתניא טמא שירו לטבול ספק טבל ספק לא יטבל כו', עד ספיקו טהור טבל כו', עד מפיקו טהור דברי ר' מאיר, ור' יוסי מטמא. ופרקינן קסבר ר' מאיר תחומין דאורייתא שהן כגון טומאה חמורה שספיקא טמא. ור׳ יומי שטפיקא טמא. דו יוטי אמר העיד אבטולס משום ה' זקינים על ספק העירוב שהוא כשר. בזה ספיקות אפילו קלה, כגון אוכלין טמאין בטומאה ישתה משקין טמאין כו׳ ספיקו טמא. ואקשינן תוב וסבר ר' מאיר תחומין דאורייתא והתנן אם אינו יכול להבליעו בזו א״ר דוסתאי ב״ר ינאי משום ר׳ מאיר ינאי משום ר׳ מאיר שמעתי שמקדריו בהרים. . בפסחים ובמוקדשין קודר בקופיץ. וגרסינן נמי בשבת קודר את כל האזכרות. ולא קדירה ממש היא אלא (אומרין) [אומדין] בדעת כאלו קודרין את ההרים. ואי דסבר ר' מאיר תחומין דאורייתא היכי מקדירינן, והא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אין מקדירין לא בערי מקלט לתת להם מידת מגרשיהם. ולא בעגלה בגו שיחם, דרא בעגדה ערופה לראות איזו עיר קרובה אל החלל, מפני שהן של תורה. ופרקינן לא קשיא הא מתניתין ראוקימנא בתחומין דאורייתא דיד[י]ה. והא דקתני מקדרין דמשמע תחומין לאו דאורייתא . (דרבה) [דרביה]. ודייקינן מדקתני משום ר' מאיר שמעינן מינה ר' מאיר דשמע מרבותיו שמקדרין. ורמינן תוב ור׳ מאיר ספיקא דאורייתא לחומרא סבירא ליה. דקתני תרומה ונטמאת ספק מבעוד יום או משחשיכה אינו עירוב. משושיכו אינו פיווב, והתנן נגע באחד בלילה ואינו יודע אם חי אם מת לשחר השכים ומצאו מת, י מאיר מטהר וחכמים מטמאין שכל הטומאות כשעת מציאתן. ופריק ר׳ ירמיה משנתינו כשהיה השרץ על התרומה כל השמשות. ודחינו - י להאי פירוקא אי כשהיה השרץ על התרומה בין השמשות בהא לימא ר׳ יוסי ספק עירוב כשר. ופריק רבה ורב יוסף משנתינו בשתי כיתי עדים אחת אומרת מבעוד

יום נטמאת התרומה, ואחת אומרת משחשיכה.

םפק לא מבל ואפילו מבל בו'. הך ספק ספיקא נקט משום רבותא דסיפא דאפ״ה בטומאה קלה טהור ורינב״א מפרש דאו או קתני ואפילו טבל היינו או שטבל מדפריך בתר הכי אדרבה ואימא העמד מקוה על חזקתו ואימא לא חסר והא לא שייך למיפרך אספק

טבל או לא טבל אלא או או קתני ופריך אספק טבל בארבעים סאה ספק לא טבל:

0 (ספיקו שהור). ר"מ נרה"ר איירי כדתני' בתוספתא

וטהרות פ״ון ר״מ מטהר שספה טומחה ברה״ר טהור: בל הממאות בשעת מציאתן. תימה דבריש נדה (ב.) תנן ב"ש אומר כל הנשים דיין שעתן ואפילו הלל וחכמים דמטמחין מעת לעת חו מפקידה לפקידה היינו דווקא לתרומה וקדשים או לקדש דווקא לחד לישנא אבל לחולין טהור לכ"ע ואמאי לא אמרינן דכל הטמאות כשעת מציאתן כי הכא ולא הוה לן לאוקמה אשה על חזקתה ועוד דהתם מטהרינן לה אפילו ברשות היחיד כדמוכח התם בשמעתה קמייתה והכה מטמחין אפילו ברה"ר כדמוכח בתוספתא שהבאתי וכ"ת דהכא לא מוקמינן אחזקיה משום דלא נבדק מבעוד יום אם היה חי כדקתני סיפא מי ומודים חכמים לר"מ בראוהו חי מבערב וכו׳ דאשה נמי כיון דשכיחי בה דמים כאינה בדוקה דמיא כדאמרינן בנדה (דף ד.) ואור"י דכל הטמאות כשעת מליאתן לא הוי אלא לתרומה וקדשים כמו מעת לעת שבנדה ולפי זה לריך ליישב סוגיא דנדה ושם פי׳ ושמאי נמי אית ליה דכל הטמאות כשעת מציאתן והא דמטהר מעת לעת אפילו לקדשים היינו משום דחשיב אשה כבדוקה אי נמי משום בטול פריה ורביה כדאמר התם (דף ג:) וא"ת ולר"מ דמטהר ברה"ר מאי שנא דבמעת לעת דמטמא אפילו ברה"ר כדאמר בירושלמי וי"ל באשה דאיכא ריעותא מגופה החמירו טפי: אמר ר' ירמיה משנתנו כשהיה עליה בו'. וא"ת ומאי קושיא

דר"מ אדר' מאיר דבמתני' הא דלא אוקמיה תרומה אחזקה לאו משום דהשתא היא טמאה אלא משום דאיכא חזקה אחרת כנגדה דמוקמינן לגברא בחזקת שלא עירב ולקמן נמי דקאמר היינו טעמא דרבי יוסי העמד טמא על חזקתו ואימא לא טבל במתניי

נמי נימא העמד אדם על חזקת תחום ביתו ואימא לא עירב ואי הוה אמרינן דחוקה שלא עירב לא חשיב ליה הש"ם חוקה אתי שפיר ומיהו רש"י פי׳ לקמן העמד טמא על חזקתו חזקה לחומרא איכא ולקולא ליכא אבל במתני׳ איכא חזקה לקולא דהעמד תרומה על חוקתה ואיכא נמי חוקה לחומרא דהעמד אדם על חוקת תחום ביתו ואימא לא עירב ובדרבנן אזלינן לקולא והכי נמי י"ל דניחא ליה לשנויי אפי׳ סבר ר״מ עירובי תחומין דרבנן דהשתא לא מלי לשנויי הכי משום דמתני׳ איכא חזקה לחומרא דכיון דאיכא נמי חזקה לקולא הוי מלי למימר דהוי עירוב דספיקא דרבנן לקולא משום הכי מוקי מתני׳ בשני כיתי עדים דלא שייך למימר הכי כיון דאיכא כת דמפקי ליה מחזקתה ורבה ורב יוסף אתו לפרושי דברי רצי ירמיה: בהא דימא רבי יוםי ספק עירוב כשר. הוה מני למיפרך בהא לימא רבי מאיר ורבי יהודה הרי זה חמר גמל אלא :דעדיפא טפי פריך

ממאין ושתה משקין ממאין והבא ראשו ורובו במים שאובין או שנפלו על ראשו ועל רובו שלשה לוגין מים שאובין וירד למבול ספק מבל ספק לא מבל ואפילו מבל ספק מבל בארבעים סאה ספק לא מבל בארבעים סאה וכן שני מקוואות באחת יש בה ארבעים סאה ואחת אין בה ארבעים סאה ומכל באחת מהן ואינו יודע באיזה מהן מבל ספיקו מהור רבי יוםי מממא קסבר ר"מ תחומין דאורייתא נינהו וסבר רבי מאיר תחומין דאורייתא והא מ תנן אם אין יכול להבליעו בזו אמר רבי דוסתאי בר ינאי משום ר"מ שמעתי שמקדרין בהרים ואי ם"ד תחומין י דאורייתא מי מקדרין והא

להודיעד כחו דרבי יוםי תנא תרומה ונממאת להודיעך כחו דרבי מאיר וסבר ר"מ ספיקא לחומרא 6 והתנן א ממא שירד למבול ספק מבל ספק לא מבל ואפילו מבל ספק מבל בארבעים מאה ספק לא מכל בארבעים סאה וכן שני מקוואות באחת יש בה ארבעים סאה ובאחת אין בה ארבעים סאה ומכל באחת מהן ואינו יודע באיזה מהן מכל ספיקו ממא ס במה דברים אמורים במומאה חמורה אבל במומאה קלה כגון שאכל אוכלין שמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אין יי מקדרין לא בערי מקלמ ולא בעגלה ערופה מפני שהן של תורה לא קשיא הא דידיה הא דרביה דיקא נמי דקתני בזו אמר רבי דוםתאי בר ינאי משום רבי מאיר שמעתי שמקדרין בהרים ש"מ ורמי דאורייתא אדאורייתא לרבי מאיר דתנן יי נגע באחד בלילה ואינו יודע אם חי אם מת ולמחר השכים ומצאו מת רבי מאיר ממהר וחכמים בממאיז שכל הממאות כשעת מציאתן אמר רבי ירמיה משנתנו 🕫 שהיה עליה שרץ כל בין השמשות אי הכי בהא לימא רבי יוםי ספק עירוב כשר רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו הכא בשתי כיתי עדים עסקינן אחת אומרת מבעוד

הטומחה: אבל טומאה קלה. דרבנן היא ואיזו טומאת דברי סופרים לטמאות אדם כגון אכל חצי פרס אוכלין טמאין והבא ראשו ורובו כו׳ מי״ח דבר הן ביליאות השבתי : ואפילו טבל. י"ל בו ספק כגון ספק טבל בארבעים סאה שהיה מקוה לפנינו ונמצא חסר ואין אנו יודעין אם בשעת טבילה היה שלם ואח"כ חיסר או לא: וכן ב' מקוואות. שאנו בקיאים בא' מהן שלא היו בו מ' סאה מעולם: ספיקו טהור. וסתם משנה ר"מים: ור' יוסי מטמא. ולקמןי מקשינן דרבי יוסי אדר׳ יוסי: מחומין דאורייתא. וספיקה דחורייתה לחומרה: הם הינו יכול להבליעו. בפרק כילד מעברין ולקמן מ:) היא היה מודד ורולה לסיים תחומי העיר ולעשות שם סימן ותנן [שם] אין מודדיו אלא בחבל של כ׳ אמה והגיע לגיא או לגדר משופע ויכול להבליעו בחבל של נ' אמה מבליעו ואף על פי ששפועו מרבה את הדרך ואם היה מודד שיפועו מכאן ועלייתו לעבר השני יש בו ק' או ר' אמות לא איכפת לן הואיל ומשפתו אל שפתו אין יותר מנ׳ אמה. ואם אינו יכול להבליעו בחבל של חמשים אמה: בזו אמר רבי דוסתאי בר רבי ינאי משום ר"מ שמעתי שמקדרין בהרים. לא מבליעו בחבל ארוך יותר מנ' דהתנן אין מודדין אלא בחבל של נ' אמה ולא מודד כל מדרונו כמות שהוא בחבל של חמשים בקרקעי חלקה דאיכא חומרא טפי אלא מודדו בחבלים קטנים של ארבע אמות ואוחזין בו ב׳ בני אדם בב' ראשי החבל התחתון נותן ראש החבל כנגד לבו והעליון כנגד מרגלותיו ומשתכרין בכל ארבע אמות כשיעור חלי קומת אדם. ולשון מקדרין כמו נוקבין דמשוה מדת ההר כאילו הוא נקוב במקום מעמד רגלי העליון ונמצא לבו במקום שרגליו עומדות עכשיו וכשנותן החבל עכשיו

להודיעך כחו דר' יוסי. דאע"ג דאינו בעולם לא מיתסר: להודיעך

כחו דר"מ. דאע"ג דישנה בעולם וי"ל העמידנה בבין השמשות על

חזקתה וקודם לכן טהורה היתה אפ"ה לא אמרינן חזקה לקולא:

בטומאה המורה. שניטמא בטומאה המטמאתו מן התורה כגון באב

כנגד מרגלותיו ה"ל כחילו נותן חותו יום נפמאה ואחת אומרת משחשיכה כנגד לבו בקרקע חלקה כדרך כל רבא המודדין: אין מקדרין בעגלה ערופה. כשבא למדוד הערים שסביבות החלל לידע איזו היא קרובה מכולן מודד את ההרים ואת הגאיות כמות שהן ואף על פי שהמדרון מרצה את המדה ומרחיק את העיר: וכן בתחום ערי מקלט דקי"לי כשם שהעיר קולטת כך תחומה קולט: שמעסי. ר' מחיר קחמר ליה. ושמעתי איכא למימר שמעתי מרבותי ולדידיה לא ס"ל: נגע באחד. באדם אחד: ר"מ מטהר. דאמר אוקמיה אחזקי' ואתמול חי היה. אלמא בספיקא דאורייתא ואיכא חזקה לקולא אזיל ר"מ בתר חזקה ומתני' נמי ניזיל בתר חזקה ומעיקרא כי אנחה התם טהורה הוחי: כל בין השמשות. מתחילתו ועד סופו דודחי חיטמי מבעוד יום דתחילת בין השמשות מערב שבת הוא: בהא לימא כו'. הא

ודאי מבעוד יום איטמי ומתני׳ קחני מבעוד יום אין עירובו עירוב דברי הכל: אחת אומרת מבעוד יום כו'. ובהא פליגי ר' יוסי סבר אוקי תרי לבהדי תרי ואוקי תרומה אחזקה קמייתא וכי אנחה טהורה הואי רבי מאיר סבר כיון דאיכא כת דמפקע ליה הכא מחזקיה בספיקא דאורייתא לא אזלינן בחר חזקה אבל בנוגע באחד בלילה דאין כח מוליאתו מחזקתו מוקמינן ליה כל הלילה בחזקתו ובחר שעח מליאתו לא אזלינן דאיכא למימר השחא הוא דמיית:

החלל. ובתחום ערי מקלט לא היו מקדרין מפני שהן מן התורה, ושמא יוסיפו על השיעור הקצוב להם.